

Datum
2025-09-26

Namn
Fredrik Östbom

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: Ju.L6@regeringskansliet.se

Er referens/dnr
Ju2025/01117

Remissvar på betänkandet Stärkt insyn i politiska processer (SOU 2025:52)

Sammanfattning

Almega avstyrker förslaget om införande av ett lobbyregister. En öppen dialog mellan beslutsfattare och civilsamhället är en grundläggande del av det demokratiska systemet och en förutsättning för väl underbyggda beslut. Redan i Demokratiutredningen 2014 konstaterades att ett register varken är önskvärt ur ett demokratiskt perspektiv eller förenligt med grundlagarna. Att kontakterna mellan folkvalda och civilsamhället har ökat kan inte betraktas som ett problem som kräver reglering, utan snarare som något positivt för beslutsprocessens kvalitet. Ett obligatoriskt register riskerar att motverka beredningskravet och hämma direkta kontakter, vilket i förlängningen kan försvaga snarare än stärka demokratin.

Synpunkter på förslaget om införande av lobbyregister

Det finns starka skäl att värna dialogen mellan beslutsfattare och det civila samhället. Genom kontakter med organisationer, föreningar och företag ges politiker och tjänstemän tillgång till information, erfarenheter och kunskap som är nödvändig för väl underbyggda beslut. En sådan dialog är en väsentlig del av vårt demokratiska system. Det föreslagna införandet av en registrerings- och rapporteringsskyldighet för aktörer som bedriver påverkansarbete (nedan kallat lobbyregister) riskerar emellertid att i betydande grad försvåra och begränsa dessa kontakter.

Frågan har tidigare utretts. I Demokratiutredningen 2014 konstaterades att ett register inte var lämpligt, varken ur ett demokratiskt perspektiv eller sett till de rättsliga förutsättningarna. Utredningen framhöll även att en obligatorisk registrering inte är förenlig med grundlagarna, då detta kan innebära en inskränkning av yttrandefriheten.

Den nu aktuella kommittén menar att omfattningen av kontakterna mellan folkvalda och civilsamhället har ökat sedan dess. Almega delar inte uppfattningen att detta skulle utgöra ett problem som kräver reglering. Tvärtom är en växande dialog att betrakta som positiv, då den bidrar till högre kvalitet i den politiska beslutsprocessen i en alltmer komplex omvärld.

Vidare är en levande dialog en central del av det grundlagsfästa beredningskravet. Detta har betonats såväl i proposition 1973:90, där dialogen beskrivs som "ett betydelsefullt moment som bör ägnas särskild uppmärksamhet", som i proposition 2009/10:80 där det fastställs att "sammanslutningar och enskilda ges tillfälle att yttra sig". Att reducera beredningskravet till enbart formella remissförfaranden eller offentliga hearings är inte tillräckligt. Alla former av dialog bör därför uppmuntras, även direkta kontakter mellan civilsamhället och politiker eller tjänstepersoner.

Mot denna bakgrund anser Almega att det föreslagna införandet av ett lobbyregister riskerar att motverka syftet med ett öppet och inkluderande beslutsfattande, och därmed försvaga snarare än stärka demokratin.

Almega instämmer vidare med vad Svenskt Näringsliv har framfört i sitt remissvar.

Avslutande ställningstagande

Almega avstyrker därför införandet av ett lobbyregister. Förslaget riskerar att inskränka grundläggande demokratiska principer och försvåra den öppna dialog som är avgörande för väl avvägda politiska beslut.

FÖR ALMEGA

Fredrik Östbom
Näringspolitisk chef